

EVALUATIE ALCOHOLVERBODEN AMSTERDAM NIEUW-WEST

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

EVALUATIE ALCOHOLVERBODEN AMSTERDAM NIEUW-WEST

- eindrapport -

mr. drs. A. Schreijenberg
drs. J.C.M. van den Tillaart

RegioPlan
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 – 531 53 15
Fax : +31 (0)20 – 626 51 99

Amsterdam, juli 2013
Publicatienr. 2392

© 2013 Regioplan, in opdracht van Stadsdeel Amsterdam Nieuw-West
Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Regioplan.
Regioplan aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	1
1.1	Achtergrond.....	1
1.2	Doel en vraagstelling	1
1.3	Onderzoeksactiviteiten.....	1
1.4	Toepassingswijze afwegingsinstrument	2
1.5	Leeswijzer	5
2	Alcoholoverlastbeleid en instrumentarium	7
2.1	Besluitvorming.....	7
2.2	Beleid	7
2.3	Alternatieve en aanvullende maatregelen	8
3	Gebiedsbeschrijvingen	11
3.1	Inleiding.....	11
3.2	Delflandplein	11
3.3	Koningin Wilhelminaplein	15
3.4	Osdorpplein.....	18
3.5	Dijkgraafplein	21
3.6	Niet-verbodsgebieden.....	23
4	Conclusies en aanbevelingen.....	25
4.1	Algemene conclusies	25
4.2	Delflandplein	26
4.3	Koningin Wilhelminaplein	27
4.4	Osdorpplein.....	28
4.5	Dijkgraafplein	29
Bijlage	Geïnterviewde professionals	31

1 INLEIDING

1.1 Achtergrond

In het stadsdeel Nieuw-West zijn vier gebieden aangewezen waar een alcoholverbod van kracht is. In die gebieden is het verboden om op een openbare plaats alcoholhoudende drank te gebruiken of om aangebroken flessen, blikjes en dergelijke met alcoholhoudende drank bij zich te hebben. Deze alcoholverboden worden periodiek geëvalueerd. Dat gebeurde voor het laatst in 2011. In 2013 worden de alcoholverbodsgebieden middels een evaluatie wederom kritisch tegen het licht gehouden.

Dit evaluatierapport biedt inzicht in de huidige stand van zaken in de vier gebieden waar een alcoholverbod geldt. Daarnaast biedt het onderzoek aanknopingspunten om te beslissen of de bestaande alcoholverboden al dan niet moeten worden voortgezet en of er daarnaast nog nieuwe alcoholverboden nodig zijn.

1.2 Doel en vraagstelling

Het doel van het onderzoek is inzicht te bieden in het functioneren van de alcoholverboden. Daarnaast leidt het tot concrete aanbevelingen om de alcoholverboden in de toekomst effectiever toe te passen.

De volgende onderzoeksvragen worden beantwoord:

1. Is er sprake van alcoholgerelateerde overlast op de plaatsen waar nu een alcoholverbod geldt?
2. Zijn de alcoholverboden gezien de huidige situatie nog zinvol, mede in relatie tot andere (handhavings)instrumenten die worden ingezet?
3. Zo ja, op welke wijze en onder welke voorwaarden kan dit middel effectiever worden ingezet?
4. Is er sprake van verplaatsing van het probleem naar de buurten waar geen alcoholverbod geldt?
5. Zijn er gebieden in het stadsdeel waar sprake is van een dusdanige alcoholgerelateerde overlast dat een alcoholverbod moet worden ingesteld?

1.3 Onderzoeksactiviteiten

In het kader van het onderzoek zijn elf interviews gehouden met betrokken professionals, werkzaam in de vier verbodsgebieden en gebieden

daaromheen.¹ Daarnaast zijn in totaal 199 straatinterviews gehouden met bewoners en ondernemers, in gelijke mate verdeeld over de vier verbodsgebieden. De interviews zijn afgenomen op de pleinen zelf en in de straten daaromheen.

Tabel 1.1 Aantal straatinterviews naar plein en type respondent

Locatie	Bewoners/ passanten	Ondernemers	Totaal
Delflandplein	41	9	50
Koningin Wilhelminaplein	38	8	46
Osdorpplein	43	11	54
Dijkgraafplein	41	8	49
Totaal	163	36	199

Om een beeld te krijgen van de situatie per gebied en de toepassing van het instrument zijn politiecijfers opgevraagd die zicht geven op het aantal processen-verbaal vanwege het alcoholverbod en het aantal processen-verbaal voor hinderlijk drankgebruik. Daarnaast zijn vergelijkbare cijfers van de afdeling handhaving openbare ruimte van het stadsdeel opgevraagd.

De verzamelde gegevens zijn met behulp van een afwegingsinstrument geanalyseerd om tot een advies te komen over het al dan niet continueren van het alcoholverbod per gebied. De (voorlopige) resultaten zijn op 3 juli 2013 besproken in een bijeenkomst met tien professionals. In de volgende paragraaf lichten we de toepassing van het afwegingsinstrument toe.

1.4 Toepassingswijze afwegingsinstrument

Met behulp van het afwegingsinstrument kunnen de argumenten voor het instellen, continueren of beëindigen van het alcoholverbod systematisch worden geanalyseerd. Daarbij wordt naar vijf uiteenlopende factoren gekeken, om tot een gewogen oordeel te komen. Met behulp van weegfactoren kan aan bepaalde factoren, ingegeven door de lokale situatie, meer gewicht worden toegekend dan aan andere factoren. De eerste twee factoren (signalen van bewoners en de afname van de overlast) wegen daarbij zwaarder dan de laatste drie (de inzet van andere instrumenten, gebiedskenmerken en ongewenste verplaatsingseffecten).

¹ Een overzicht van geïnterviewden is opgenomen in bijlage 1 van dit rapport.

Figuur 1.1 Afwegingsinstrument alcoholverbod

1. **Signalen van bewoners en ondernemers (weegfactor 2)**
De alcoholoverlast wordt gemeld door bewoners en/of ondernemers.
 2. **Afname van de alcoholoverlast (weegfactor 2)**
Het alcoholverbod draagt bij aan een afname van de alcoholoverlast.
 3. **Andere instrumenten (weegfactor 1)**
Andere relevante maatregelen om alcoholoverlast tegen te gaan zijn ingezet.
 4. **Gebiedskenmerken (weegfactor 1)**
Er is op enigerlei wijze sprake van een kwetsbaar gebied.
 5. **Ongewenste verplaatsingseffecten (weegfactor 1)**
Het alcoholverbod leidt niet tot ongewenste verplaatsingseffecten.
- Tussenoordeel: effectiviteit van het alcoholverbod**
Het alcoholverbod is in dit gebied een voldoende effectief instrument
6. **Overige argumenten**
Zijn er andere zwaarwegende argumenten om een alcoholverbod in te stellen of te continueren (b.v. wat is de impact van het alcoholverbod voor een woonbuurt)?

Eindoordeel continueren/opnieuw instellen?

Continueren/opnieuw instellen wanneer het alcoholverbod een effectief instrument is in dit gebied dan wel wanneer er andere zwaarwegende argumenten zijn om het alcoholverbod te continueren. Beëindiging van het verbod wanneer het geen effectief instrument is en er geen zwaarwegende argumenten zijn om het alcoholverbod te continueren.

Toelichting

Het afwegingsinstrument wordt toegepast op elk van de gebieden en geeft een beeld zoals weergegeven in tabel 1. Een plus (+) betekent een positieve score op de stelling, een min (-) een negatieve score.

De scores op de eerste vijf stellingen geven tezamen een beeld van de effectiviteit van het verbod in het gebied (hoe hoger de score, hoe effectiever het instrument). We bepalen dat bij een score van minimaal vijf de toepassing van het instrument in dat gebied voldoende effectief genoemd kan worden. Er is gekozen voor de score 5 als ondergrens voor deze effectiviteitseis, omdat de twee belangrijkste argumenten (signalen van bewoners en/of ondernemers en afname van de alcoholoverlast) tezamen de waarde 4 hebben. Aangevuld met nog één ander argument moet dat volgens ons leiden tot de conclusie dat een alcoholverbod voldoende effectief is. In de optimale situatie wordt op elk van de twee belangrijkste argumenten een plus gescoord. Er zijn drie bijargumenten (de inzet van andere instrumenten, gebiedskenmerken en ongewenste verplaatsingseffecten) die samen een eventuele minscore op een van de belangrijkste argumenten kunnen compenseren. Bovenstaande aanpak leidt uiteindelijk tot een kritische beoordeling van de effectiviteit van het verbod.

Daarnaast kunnen er andere zwaarwegende argumenten zijn die de inzet van het instrument alcoholverbod legitimeren. Indien dit in een gebied het geval is, wordt er een plus gescoord. Een plus op dit onderdeel leidt automatisch tot de aanbeveling om het alcoholverbod in het gebied te continueren. Daarom zullen

we de aanvullende argumenten zéér kritisch beoordelen. We laten dit onderdeel niet achterwege omdat er altijd onvoorziene omstandigheden of ontwikkelingen kunnen zijn die een alcoholverbod rechtvaardigen (bijvoorbeeld de vestiging van een verslavingskliniek). Tabel 1.2 maakt de toepassing inzichtelijk.

Deze werkwijze maakt dat de aanbevelingen voor het continueren van het alcoholverbod in de gebieden afhangt van:

- ofwel de bevinding dat het alcoholverbod een effectief middel in dat gebied is om de alcoholoverlast tegen te gaan;
- ofwel dat er zwaarwegende argumenten zijn om het alcoholverbod (ondanks een eventuele verminderde effectiviteit van het verbod in dat gebied) te continueren.

Tabel 1.2 Voorbeeld toepassing afwegingsinstrument

	Gebied 1	Gebied 2	Gebied 3	Gebied 4
Signalen van bewoners en ondernemers (score 2)				
De alcoholoverlast wordt gemeld door bewoners en/of ondernemers	+	+	+	-
Afname van de alcoholoverlast (score 2)				
Het alcoholverbod draagt bij aan een afname van (of redelijkerwijs het voorkomen van) de alcoholoverlast	+	-	+	+
Andere instrumenten (score 1)				
Alle relevante maatregelen om alcoholoverlast tegen te gaan, zijn ingezet	+	-	+	+
Gebiedskenmerken (score 1)				
Er is op enigerlei wijze sprake van een kwetsbaar gebied ²	+	-	+	-
Ongewenste verplaatsingseffecten (score 1)				
Het alcoholverbod leidt niet tot ongewenste verplaatsingseffecten	-	+	+	-
Tussenoordeel: effectiviteit van het alcoholverbod	6 (ja)	3 (nee)	7 (ja)	3 (nee)
Het alcoholverbod is in dit gebied een effectief instrument				
Overige argumenten				
Zijn er andere zwaarwegende argumenten om een alcoholverbod in te stellen of te continueren (b.v. de aanwezigheid van een opvanglocatie)?	+	-	-	+
Continueren/opnieuw instellen?	Ja	Nee	Ja	Ja

² Onder een kwetsbaar gebied wordt verstaan: een gebied dat, bijvoorbeeld door ernstige problematiek of een cumulatie van problematiek, lastig door de politie te beheersen is.

1.5 Leeswijzer

Dit rapport heeft vier hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt het beleidskader rondom alcoholverboden uiteengezet evenals de andere maatregelen die door het stadsdeel en haar partners worden genomen. Hoofdstuk 3 gaat nader in op de toepassing van het alcoholverbod in de afzonderlijke gebieden. Er worden zowel beschrijvingen gegeven van de verbodsgebieden als enkele niet-verbodsgebieden. In hoofdstuk 4 presenteren we ten slotte onze hoofdconclusies en beleidsaanbevelingen.

2 ALCOHOLOVERLASTBELEID EN INSTRUMENTARIUM

2.1 Besluitvorming

Tot september 2011 waren er in het stadsdeel Nieuw-West acht alcoholverbodsgebieden. Het ging om: de Delflandpleinbuurt, het Koningin Wilhelminaplein, Overtoomse Veld-Noord, het Osdorpplein, het Dijkgraafplein, het Ecuplein, Natuurtuin de Wiedijk en het Joop Woortmanplein.

Per 20 september 2011 is het alcoholverbod op grond van een evaluatie gecontinueerd in vier van deze gebieden:

- Delflandpleinbuurt;
- Koningin Wilhelminaplein;
- Dijkgraafplein;
- Osdorpplein.

Dit gebeurde voor de duur van twee jaar. Dat wil zeggen dat de alcoholverboden gelden tot 20 september 2013. Per die datum zal wederom een besluit moeten volgen over het al dan niet continueren van het alcoholverbod in die gebieden.

2.2 Beleid

Het alcoholverbod is gebaseerd op artikel 2.17, lid 2 van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Deze bepaling luidt: het is verboden op door de burgemeester aangewezen wegen of weggedeelten alcoholhoudende drank te nuttigen of bij zich te hebben in aangebroken flessen, blikjes en dergelijke.

Het alcoholverbod wordt ingezet om overlast door openbaar hinderlijk alcoholgebruik terug te dringen. Het wordt door de politie ingezet om snel te kunnen optreden bij alcoholgerelateerde overlast.

Het stadsdeel Nieuw-West geeft aan dat de eventuele beëindiging van alcoholverboden niet mag leiden tot een verslechtering van de (overlast) situatie in een gebied en/of het veiligheidsgevoel van zijn bewoners. Wanneer een reële toename van de alcoholoverlast wordt verwacht, zal het stadsdeel niet tot beëindiging overgaan. Deze overwegingen speelden ook mee bij eerdere besluiten over de toepassing van het alcoholverbod.

2.3 Alternatieve en aanvullende maatregelen

Naast het alcoholverbod worden andere maatregelen ingezet om (alcohol)overlast tegen te gaan. Daarbij is een onderscheid te maken tussen alternatieve en aanvullende maatregelen. Dat wil zeggen maatregelen die in plaats van het alcoholverbod (kunnen) worden uitgevoerd en maatregelen die naast het alcoholverbod (kunnen) worden uitgevoerd.

2.3.1 Alternatieve maatregelen

Naast het alcoholverbod bestaan er andere manieren om alcoholoverlast tegen te gaan. We bespreken hier enkele mogelijkheden en de mate waarin daar in stadsdeel Nieuw-West gebruik van wordt gemaakt.

Sanctie hinderlijk alcoholgebruik

Er kan in de openbare ruimte altijd, en in heel Amsterdam, worden opgetreden tegen alcoholoverlast op basis van artikel 2.17:1 van de APV. Dit artikel bepaalt dat het verboden is om alcoholhoudende drank te nuttigen indien dit gepaard gaat met gedragingen die de openbare orde verstoren, het woon- en leefklimaat aantasten of anderszins overlast veroorzaken. Geïnterviewde politieagenten geven aan dat een proces-verbaal vanwege overtreding van dit artikel een arbeidsintensieve aangelegenheid is. Er moet namelijk komen vast te staan waar de hinderlijke gedraging uit bestaat. Daar is vaak een uitgebreide situatieschets voor nodig die veel tijd kost. Dat is niet zo bij een proces-verbaal wegens overtreding van het alcoholverbod. Daarbij is het bij zich houden van een aangebroken verpakking in principe genoeg voor een proces-verbaal.

Algemene maatregelen tegen overlast

Op grond van de APV kan worden opgetreden tegen overlast in brede zin. Zo geldt er een verbod op verstoring van de openbare orde (artikel 2.2.1), kan de burgemeester een overlastgebied instellen (artikel 2.8.1) en een samenscholingsverbod uitvaardigen (artikel 2.8.2). Binnen overlastgebieden kan een verwijderingsbevel worden gegeven (artikel 2.9.1). Dat wil zeggen dat iemand zich onmiddellijk uit het gebied moet verwijderen en zich daar 24 uur niet meer mag bevinden. Voor deze maatregelen geldt dat het vrij zware maatregelen zijn en bovendien dat handhaving van een verbod op overlast, net als het handhaven op hinderlijk alcoholgebruik, lastiger is dan het handhaven van het alcoholverbod.

2.3.2 Aanvullende maatregelen

Uit de interviews met betrokken professionals komen voorbeelden naar voren van aanvullende maatregelen die in Nieuw-West uitgevoerd worden om (alcohol)overlast tegen te gaan. We bespreken deze maatregelen hier kort. In de gebiedsbeschrijvingen in hoofdstuk 3 gaan we nader in op de uitvoering van de maatregelen per gebied.

Buurtveiligheidsteams

Een buurtveiligheidsteam bestaat uit een buurtregisseur, een extra politieagent, twee handhavers van het stadsdeel en een toezichthouder. Buurtveiligheidsteams werken samen met de buurtbewoners. Ergernissen van bewoners, zoals zwerfafval, jeugdoverlast en gevaarlijke verkeerssituaties worden aangepakt. De teams zijn aanwezig in de buurten Oostoever, Delflandpleinbuurt, Osdorp Midden-Noord, Slotermeer Noordoost en Slotermeer Zuidwest. Daarmee zijn zij ook actief in de gebieden waar een alcoholverbod geldt.

Cameratoezicht

De burgemeester kan besluiten tot plaatsing van vaste camera's voor een bepaalde duur ten behoeve van het toezicht op een openbare plaats als dat naar zijn oordeel noodzakelijk is in het belang van de handhaving van de openbare orde (APV 2008, artikel 2.24:1). In Nieuw-West is daarvoor gekozen. Er wordt cameratoezicht gehouden op en rond het Delflandplein, het Osdorpplein en het Dijkgraafplein. Dit zijn pleinen waar tevens een alcoholverbod geldt. Met behulp van camera's wordt extra toezicht gehouden op het plein en kunnen politie en handhavers het alcoholverbod beter handhaven. Camerabeelden worden door de politie opgevolgd op straat.

Inrichting/aanpassing van de openbare ruimte

De gemeente kan besluiten de openbare ruimte op een dusdanige manier in te richten of aan te passen dat dit een bijdrage levert aan het tegengaan van eventuele (alcohol)overlast. Voorbeelden daarvan zijn het aanpassen van straatmeubilair (bankjes) zodat daar niet op geslapen kan worden, het weghalen van straatmeubilair en het snoeien van bosschages zodat personen zich niet aan het zicht kunnen onttrekken.

Afspraken maken met ondernemers en instellingen

De gemeente kan bepaalde afspraken maken met ondernemers en instellingen die een bijdrage kunnen leveren aan het tegengaan van eventuele (alcohol)overlast. Voorbeelden daarvan zijn afspraken over de verkoop van goedkope en/of gekoelde alcoholische dranken met supermarkten, over het schenk- en deurbeleid met horecaondernemers, en over happy-hours en kroegentochten met de organisatoren daarvan. Afspraken met instellingen, zoals de verslaafdenopvang, kunnen betrekking hebben op interne regels voor cliënten die hun uitwerking hebben op straat.

Algemene maatregelen

Naast de besproken maatregelen voert de gemeente Amsterdam een alcoholmatigingsbeleid dat voorziet in preventieprogramma's en signaleringsstructuren om excessief alcoholgebruik terug te dringen. Een onderdeel van dit beleid is het actief toeleiden van alcoholverslaafden naar de relevante zorginstellingen voor behandeling. Enkele van dergelijke instellingen zijn gevestigd in stadsdeel Nieuw-West.

Ten slotte zijn diverse gedragingen die raken aan de alcoholoverlast strafbaar gesteld in het Wetboek van Strafrecht. Het gaat dan bijvoorbeeld om het intimideren van bewoners en passanten, wildplassen en samenscholing. De politie kan daarop handhavend optreden en doet dat waar nodig.

3 GEBIEDSBESCHRIJVINGEN

3.1 Inleiding

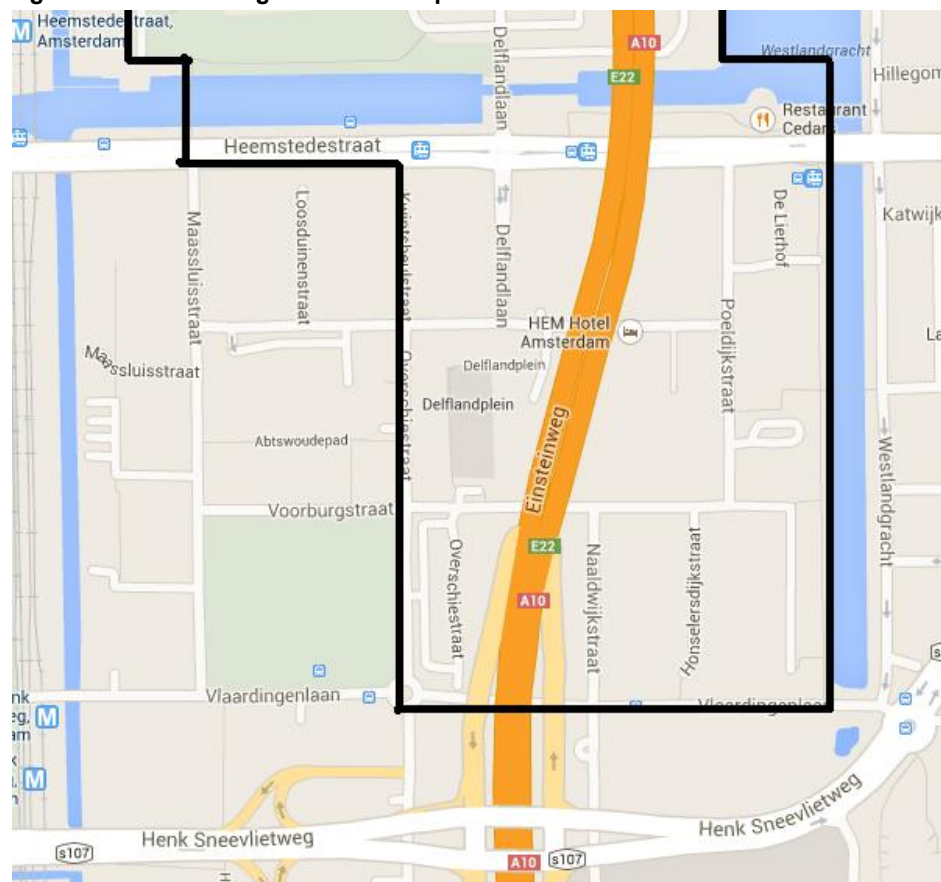
In dit hoofdstuk worden de onderzochte gebieden beschreven op basis van de volgende informatiebronnen:

- beleidsstukken (waaronder eerdere evaluaties);
- informatie uit interviews met professionals (zie een lijst van respondenten in de bijlage);
- informatie uit straatinterviews met bewoners, passanten en ondernemers;
- cijfermateriaal van de politie;
- cijfermateriaal van de afdeling handhaving openbare ruimte, stadsdeel Nieuw-West.

De gebiedsbeschrijvingen geven voor elk gebied een antwoord op de onderzoeksvragen van deze evaluatie.

3.2 Delflandplein

Figuur 3.1 Verbandsgebied Delflandplein

Gebiedsafbakening

De alcoholverbodsgebieden Delflandpleinbuurt en Koningin Wilhelminaplein sluiten op elkaar aan. Het gebied Delflandpleinbuurt wordt afgebakend door de Westlandgracht, Vlaardingenlaan, Overschiestraat, Kwintsheulstraat en Heemstedestraat.

De overlastsituatie

Vertegenwoordigers van de politie en de gemeente geven aan dat de meeste overlast wordt veroorzaakt door gebruikers/bewoners van het HVO aan de Poeldijkstraat en in mindere mate van een GGZ-instelling aan de Vlaardingenlaan. De overlast bestaat uit het op brutale en agressieve wijze lastig vallen van voorbijgangers en het uiten van beledigingen. Dat gebeurt met name tegen vrouwelijke omwonenden. Andere problemen die volgens de politie in het gebied spelen zijn: agressief bedelen, het achterlaten van zwerfvuil (bierblikjes, flesjes), het openlijk gebruiken van alcoholische drank, drugsdeals, wildplassen en winkeldiefstal. De politie geeft aan dat alcoholoverlast zich verplaatst naar de Overschiestraat (net buiten het verbodsgebied) en delen van Amsterdam-Zuid.

Ervaringen van bewoners en ondernemers

Veiligheidsgevoelens

72 procent van de mensen die op en rond het Delflandplein geïnterviewd zijn geeft aan zich nooit of bijna nooit onveilig te voelen. De rest voelt zich wel eens onveilig, waarvan zes mensen vaak of zeer vaak (12%). We hebben deze mensen gevraagd naar de redenen dat zij zich soms of vaak onveilig voelen. Daarbij komen verschillende zaken naar voren:

- Het plein is 's avonds uitgestorven.
- Er is veel leegstand.
- Er lopen "vreemde types". Nader gespecificeerd gaat het om alcoholisten, junks en daklozen.
- Er is overlast van hangjongeren.

De leefbaarheids situatie lijkt het afgelopen jaar niet verbeterd. Ruim 45 procent van de geïnterviewden geeft aan dat de situatie verslechterd is en ruim veertig procent geeft aan dat de situatie het afgelopen jaar onveranderd is gebleven. De leefbaarheid wordt gemiddeld met een krappe 6 beoordeeld (5,7).

Overlastervaringen

Relatief veel mensen ervaren rommel op straat en geven aan te worden aangesproken door vreemden. Alcoholoverlast en jongerenoverlast komen ook relatief veel voor. Rommel en alcoholoverlast worden genoemd als typen overlast die vaak tot zeer vaak voorkomen (respectievelijk 44% en 28% van de geïnterviewden geeft dat aan).

Tabel 3.1 Overlastervaringen Delflandplein en frequentie

Type overlast	Percentage ervaring	Percentage vaak/ zeer vaak
Jongerenoverlast	54%	20%
Rommel	74%	44%
Drugsoverlast	20%	12%
Alcoholoverlast	56%	28%
Aangesproken door vreemden	77%	22%

Bron: straatinterviews Regioplan

Aard alcoholoverlast

Als locaties waar de alcoholoverlast zich voordoet worden genoemd: het plein als geheel, de bankjes, de omgeving van de twee supermarkten en de omgeving van het HVO (grasveld).

De helft van de mensen die alcoholoverlast ervaren, zegt dat die zich overdag voordoet. Een ander groot deel (35%) stelt dat de alcoholoverlast zich overdag en 's avonds in gelijke mate voordoet.

Ruim tachtig procent van de mensen geeft aan dat daklozen en verslaafden verantwoordelijk zijn voor de overlast. Tien procent noemt daarnaast jongeren als overlastveroorzakers.

Het alcoholverbod en andere maatregelen

Bewoners en ondernemers zijn relatief goed bekend met de maatregelen die door de politie en het stadsdeel worden ingezet. Waar ze worden gevraagd naar genomen maatregelen noemen zij naast het alcoholverbod politie-surveillance, cameratoezicht, stadstoezicht, het buurtveiligheidsteam ("gele jasjes") en straatcoaches. Ongeveer zestig procent van de geïnterviewden is bekend met het alcoholverbod en ongeveer tien procent geeft aan zich door het alcoholverbod veiliger te voelen. Van de mensen die bekend zijn met het alcoholverbod meent een grote meerderheid dat de alcoholoverlast ondanks het alcoholverbod gelijk is gebleven. Op dertig geïnterviewden zijn twaalf mensen tevreden over de handhaving door de politie en het stadsdeel, acht mensen staan daar neutraal tegenover en tien zijn ontevreden. De mensen die ontevreden zijn, stellen dat de handhavers niet zichtbaar genoeg aanwezig zijn. Acht mensen zien verplaatsing van de problematiek. Zij noemen het nabijgelegen viaduct, het Hoofddorplein en de Westlandgracht.

Bijna 90 procent van de geïnterviewden spreekt zich uit vóór de voortzetting van het alcoholverbod.

Handhaving van het alcoholverbod

In de periode van 1 mei 2012 tot 1 mei 2013 zijn er door de politie 67 processen-verbaal uitgeschreven en door de handhavers van het stadsdeel acht processen-verbaal voor de overtreding van het alcoholverbod. In de periode tussen 1 januari en 1 mei 2012 schreef de politie nog eens vijftien processen-verbaal uit. In de periode tussen 1 januari 2012 en 1 mei 2013 werden er dus in totaal negentig processen-verbaal uitgeschreven. In diezelfde periode werd één keer een proces-verbaal uitgeschreven op

openbaar dronkenschap. Tot 2011 werden jaarlijks 100 tot 200 processen-verbaal uitgeschreven.

Parallel ingezette instrumenten

Op het Delflandplein wordt op verschillende wijzen toezicht gehouden, zowel door politie en handhavers als met behulp van camera's. De politie geeft aan inzicht te hebben in de problematiek en de overlastveroorzakers. Mede door de inzet van het buurtveiligheidsteam zou het gebied goed onder controle zijn.

Buurtveiligheidsteams

Vijf buurtveiligheidsteams zorgen samen met bewoners en wijkpartners voor een verbetering van de leefbaarheid en veiligheid in Nieuw-West. De teams zijn met hun felgele jassen duidelijk zichtbaar actief in de buurten Oostoever, Delflandpleinbuurt, Osdorp Midden-Noord, Slotermeer Noordoost en Slotermeer Zuidwest.

Een team bestaat uit een buurtregisseur, een extra politieagent, twee handhavers van het stadsdeel en een toezichthouder. De buurtveiligheidsteams werken nauw samen met de buurtbewoners. Alle wijken beschikken over een bewonerspanel dat samen met het betreffende team bepaalt welke ergernissen er in de wijk worden aangepakt. Uit onderzoek is gebleken dat in de top drie ergernissen van bewoners afval op straat op nummer één staat. Nummer twee is jeugdoverlast, nummer drie verkeer. Deze top drie van bewoners zijn de speerpunten voor de buurtveiligheidsteams.

Bron: http://www.nieuwwest.amsterdam.nl/wonen_en/veiligheid/nieuw-west/

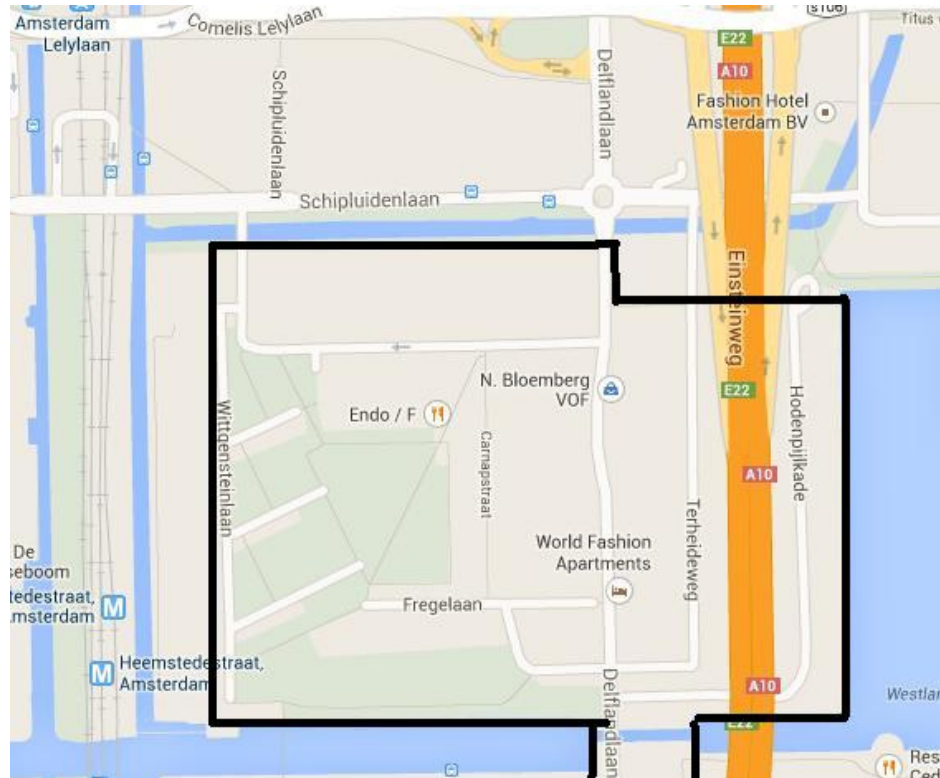
Andere ingezette maatregelen zijn: overleg met opvanginstanties, overleg met scholen en de herinrichting van het plein. De samenwerking van politie en stadsdeel met de opvanginstanties komt volgens betrokkenen goed van de grond. Het HVO wordt op de hoogte gehouden van de processen-verbaal die bewoners krijgen. Er worden naar aanleiding daarvan gesprekken gevoerd met de bewoners. Het Delflandplein wordt verder heringericht (leegstaande panden krijgen een bestemming) en er wordt over de stadsdeelgrens heen samengewerkt met stadsdeel Zuid.

Onderbouwing/legitimatie van het alcoholverbod

De politie acht het alcoholverbod noodzakelijk om verbaliserend te kunnen blijven optreden tegen alle overlastvormen. De alcoholproblematiek is op dit moment beheersbaar, maar om dat zo te houden, is volgens geïnterviewden van de politie en het stadsdeel het alcoholverbod een noodzakelijk instrument.

3.3 Koningin Wilhelminaplein

Figuur 3.2 Verbandsgebied Koningin Wilhelminaplein

Gebiedsafbakening

De alcoholverbodsgebieden Delflandpleinbuurt en Koningin Wilhelminaplein sluiten op elkaar aan. Het gebied Koningin Wilhelminaplein wordt afgebakend door de Westlandgracht, Heemstedestraat, Maassluisstraat, Wittenslaan en het Schipluidenpad.

De overlastsituatie

Het Koningin Wilhelminaplein wordt door professioneel betrokkenen omschreven als het overloopgebied van de Delflandpleinbuurt. De situatie op en rond het Koningin Wilhelminaplein was enkele jaren geleden volgens de politie zorgwekkend. Er was veel overlast van daklozen. De politie geeft aan dat de situatie flink verbeterd is; er is vrijwel geen overlast meer in dit gebied.

Ervaringen van bewoners en ondernemers

Veiligheidsgevoelens

Ruim tachtig procent van de geïnterviewden voelt zich nooit of bijna nooit onveilig op het Koningin Wilhelminaplein. Zes mensen zeggen zich wel eens onveilig te voelen, twee van de 46 geïnterviewden geven aan zich vaak

onveilig te voelen. In de winter en 's avonds voelen die mensen zich met name onveilig. Ze noemen daarbij:

- overlastgevende jongeren;
- inbraken.

Dertig procent van de geïnterviewden vindt de leefbaarheid het afgelopen jaar verbeterd. Ongeveer zestig procent ziet geen verschil met een jaar geleden. Ruim tien procent (6 mensen) vinden de situatie verslechterd. Gemiddeld wordt de leefbaarheid van het gebied met een ruime 7 beoordeeld (7,2).

Overlastervaringen

Bewoners en ondernemers ervaren op en rond het plein met name overlast van rommel en jongeren. Ruim dertig procent van de geïnterviewden ergert zich er aan. Acht van de 46 bewoners/passanten ervaren alcoholoverlast, waarvan twee dat vaak ervaren. Dat is relatief weinig. Opvallend is daarnaast dat geen van de acht geïnterviewde ondernemers alcoholoverlast ervaart.

Tabel 3.2 Overlastervaringen Koningin Wilhelminaplein en frequentie

Type overlast	Percentage ervaring	Percentage vaak/ zeer vaak
Jongerenoverlast	52%	15%
Rommel	58%	31%
Drugsoverlast	21%	9%
Alcoholoverlast	17%	4%
Aangesproken door vreemden	8%	4%

Bron: straatinterviews Regioplan

Aard alcoholoverlast

Als locatie waar alcoholoverlast zich in dit gebied voordoet, worden met name de bankjes bij het water genoemd. Daarnaast worden hoekjes genoemd, zoals bij het viaduct, in de portieken of in het park. De mensen die overlast ervaren, ervaren dat het sterkst in de avonduren. De overlast wordt in de eerste plaats veroorzaakt door jongeren, maar ook door daklozen en verslaafden.

Het alcoholverbod en andere maatregelen

Zeven mensen weten dat er maatregelen genomen worden, ze noemen de alcoholverbodsborden en politiesurveillance. 54 procent van de geïnterviewden geeft aan bekend te zijn met het alcoholverbod. Door het alcoholverbod voelen elf mensen zich veiliger; 25 mensen geven aan dat hun veiligheidsgevoel hetzelfde is gebleven.

Acht mensen menen dat de overlast is afgenomen, tien mensen stellen dat die gelijk is gebleven.

Een groot deel van de bewoners en ondernemers (10) is tevreden over de handhaving. Een ander aanzienlijk deel (9) heeft daar geen mening over. Zes mensen zijn ontevreden. Zij vinden dat de politie niet zichtbaar aanwezig is en twee mensen geven aan dat de politie en handhavers minder vaak surveilleren

dan voorheen. Zes mensen geven aan verplaatsing van de problematiek te ondervinden. Ze noemen daarbij het Delflandplein en station Lelylaan.¹ Ruim tachtig procent spreekt zich uit vóór de voortzetting van het alcoholverbod.

Handhaving van het alcoholverbod

In de periode van 1 januari 2012 tot 1 mei 2013 werd door de politie eenmalig een proces-verbaal geschreven voor de overtreding van het alcoholverbod. Dat waren er in de periode voor 2011 nog jaarlijks tussen de 5 en 23. Processen-verbaal voor openbaar dronkenschap komen tussen 1 januari 2012 en 1 mei 2013 niet voor. Door handhavers zijn in de onderzochte periode geen processen-verbaal geschreven.

Parallel ingezette instrumenten

In het gebied rondom het Koningin Wilhelminaplein worden dezelfde aanvullende maatregelen genomen als in de Delflandpleinbuurt. Ook hier zijn de buurtveiligheidsteams actief en zijn er in het recente verleden veel maatregelen genomen: mogelijke slaap- en hangplaatsen voor daklozen zijn onaantrekkelijk gemaakt.

Onderbouwing/legitimatie van het alcoholverbod

De wijkcoördinator van het stadsdeel geeft aan dat het alcoholverbod op het Koningin Wilhelminaplein met name van belang is om verplaatsing van problemen vanaf het Delflandplein te voorkomen. Zowel de handhaving als de politie geeft aan dat de problematiek sterk verminderd is. Er wordt dan ook (vrijwel) niet gehandhaafd.

¹ Station Lelylaan wordt door de politie niet herkend als verplaatsingsgebied.

3.4 Osdorpplein

Figuur 3.3 Verbodsgebied Osdorpplein

Gebiedsafbakening

Het verbodsgebied Osdorpplein betreft het Osdorpplein inclusief aangrenzende voetpaden en het aangrenzende deel van Tussenmeer tot respectievelijk de nummers 3 en 10.

De overlastsituatie

Vertegenwoordigers van de gemeente en de politie kenschetsen het Osdorpplein als een winkelgebied dat een sterke aantrekkingskracht heeft voor jeugd en bewoners van maatschappelijke opvanglocaties. Deze twee groepen gebruiken de bankjes in het gebied om alcoholhoudende dranken te nuttigen. Het gebied is los van de alcoholproblematiek in het algemeen een gebied dat moeilijk te beheersen is door het stadsdeel en de politie. Straatroven en overvalcriminaliteit kwamen veel voor, evenals jeugdoverlast. Na het instellen van het alcoholverbod hebben de alcoholdrinkers zich verplaatst naar het terras aan de oever van de Hoekenesgracht. De politie merkt deze locatie als een gedoogzone aan. Waar alcoholdrinkers zich uitsluitend op het (minder drukke) terras aan de Hoekenesgracht ophouden, zijn zij mensen beperkt tot last en is de situatie voor de politie goed beheersbaar.

Ervaringen van bewoners en ondernemers

Veiligheidsgevoelens

Ruim tachtig procent van de bewoners en ondernemers voelt zich nooit of bijna nooit onveilig op het Osdorpplein. Acht mensen voelen zich soms onveilig, twee geïnterviewden voelen zich er vaak onveilig. Redenen voor onveiligheidsgevoelens die genoemd worden zijn:

- jongerenoverlast;
- recente schietincidenten.

Negen geïnterviewden (17%) stellen dat de leefbaarheid het afgelopen jaar verslechterd is; 32 geïnterviewden (60%) geven aan dat de situatie gelijk is gebleven en 12 geïnterviewden (23%) spreken van een verbetering.

Gemiddeld geven de geïnterviewden een leefbaarheidcijfer 7 (6,9).

Overlastervaringen

Rommel op straat, jongerenoverlast en aangesproken worden door vreemden zijn de grootste ergernissen op en rond het Osdorpplein. Alcoholoverlast wordt door negen mensen ervaren, waarvan er twee aangeven dat ze er vaak last van hebben. Dat zijn relatief weinig mensen.

Tabel 3.3 Overlastervaringen Osdorpplein en frequentie

Type overlast	Percentage ervaring	Percentage vaak/ zeer vaak
Jongerenoverlast	37%	17%
Rommel	63%	35%
Drugsoverlast	7%	4%
Alcoholoverlast	17%	4%
Aangesproken door vreemden	31%	20%

Bron: straatinterviews Regioplan

Aard alcoholoverlast

Als locaties waar alcoholoverlast voorkomt, worden de bankjes in het winkelgebied genoemd. Daarnaast worden aangrenzende gebieden genoemd zoals de Osdorper Ban en het Dijkgraafplein. Overlast wordt vaker overdag dan 's avonds ervaren. Jongeren en daklozen worden aangewezen als veroorzakers van de alcoholoverlast.

Het alcoholverbod en andere maatregelen

Politiesurveillance en de aanwezigheid van handhavers (met gele jasjes) worden door bewoners genoemd als maatregelen om alcoholoverlast tegen te gaan. Bijna zestig procent van de geïnterviewden is op de hoogte van het alcoholverbod. Twee mensen geven aan dat het hun veiligheidsgevoel heeft verslechterd. Bij de meerderheid (68%) bleef het gelijk en bij vijftien mensen (28%) trad verbetering op. Twintig geïnterviewden zijn van mening dat de overlast gelijk is gebleven of afgenomen door het alcoholverbod. Veertig procent van de ondervraagden is tevreden over de handhaving van het alcoholverbod. Een vergelijkbaar deel heeft daar geen mening over. Acht

mensen geven aan ontevreden te zijn, wegens het gebrek aan frequente controles.

Tien ondervraagden zijn van mening dat de problematiek zich verplaatst. Zij noemen wederom het Dijkgraafplein en de Osdorper Ban. Daarnaast worden zijstraten genoemd (bijvoorbeeld de Willemskerkstraat).

86 procent van de geïnterviewden zou graag zien dat het alcoholverbod behouden blijft.

Handhaving van het alcoholverbod

In de periode van 1 januari 2012 tot 1 mei 2013 werd geen enkel proces-verbaal uitgeschreven voor de overtreding van het alcoholverbod en/of openbare dronkenschap. Tot 2011 werden er jaarlijks tussen de drie en acht processen-verbaal voor overtreding van het alcoholverbod uitgeschreven.

Parallel ingezette instrumenten

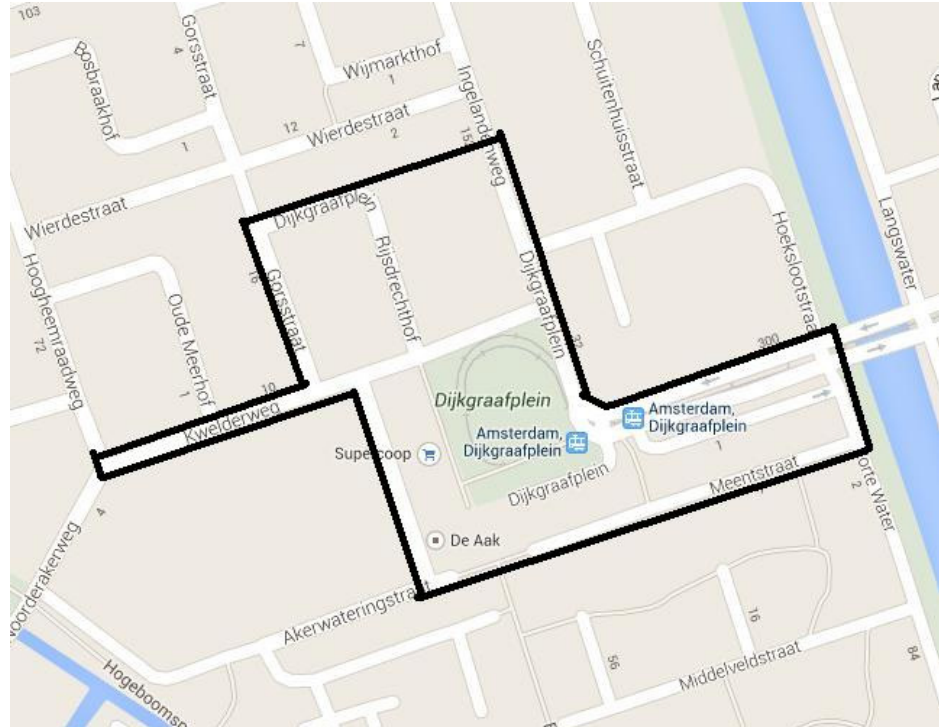
Er worden op en rond het Osdorplein met name toezichtmaatregelen genomen. Handhavers en politie (ook een speciaal jeugdteam) zijn veel aanwezig en er is cameratoezicht. Daarnaast is er jeugdwerk en streetcornerwork. Er wordt een pakket aan maatregelen ingezet om de uiteenlopende vormen van criminaliteit en overlast in het gebied aan te pakken.

Onderbouwing/legitimatie van het alcoholverbod

De politie geeft aan dat ondanks het feit dat het in 2011 en 2012 bijna niet nodig was om op te treden, de verlenging van het alcoholverbod wenselijk is. Waar het alcoholverbod wegvalt, vreest de politie voor de terugkeer van de overlast in de oude vorm.

3.5 Dijkgraafplein

Figuur 3.4 Verbodsgebied Dijkgraafplein

Gebiedsafbakening

Het verbodsgebied Dijkgraafplein betreft het gebied begrensd door Tussenmeer, Dijkgraafplein, Noorderakerweg, Meenstraat en Kortewater.

De overlastsituatie

In de directe omgeving van het Dijkgraafplein zijn drie opvanglocaties gevestigd. Er is een continue aanloop van verslaafden en daklozen. Zij verzamelen zich met name bij de supermarkt voor de deur. Eerder geconstateerde jongerenoverlast is volgens de politie sterk afgenomen. Na het invoeren van het alcoholverbod is de overlast minder geworden. Volgens de politie nuttigen daklozen en verslaafden hun drank niet meer op straat maar in het opvangcentrum. Er zijn afspraken tussen de opvanglocatie en cliënten dat zij maximaal twee blikken bier per dag binnen mogen nuttigen.

Ervaringen van bewoners en ondernemers

Veiligheidsgevoelens

Ruim 60 procent voelt zich nooit onveilig op en rond het Dijkgraafplein. 37 procent voelt zich wel onveilig. Dat is relatief veel. Elf geïnterviewden geven aan zich vaak of zeer vaak onveilig te voelen. Redenen die genoemd worden zijn:

- jongerenoverlast (14 keer genoemd);
- bedelaars, daklozen en verslaafden (3 keer genoemd).

Meer dan de helft van de ondervraagden vindt dat de leefbaarheid het afgelopen jaar gelijk is gebleven. Ongeveer dertig procent vindt de situatie verbeterd; zestien procent vindt ze verslechterd. Gemiddeld geven mensen de leefbaarheid een ruime 6 (6,2).

Overlastervaringen

Overlast komt over het gehele spectrum voor op en rond het Dijkgraafplein. Rommel, jongerenoverlast en alcoholoverlast voeren de boventoon. Dertig van de 49 geïnterviewden ervaren alcoholoverlast, waarvan veertien vaak of zeer vaak.

Tabel 3.4 Overlastervaringen Dijkgraafplein en frequentie

Type overlast	Percentage ervaring	Percentage vaak/ zeer vaak
Jongerenoverlast	65%	45%
Rommel	86%	59%
Drugsoverlast	33%	20%
Alcoholoverlast	62%	29%
Aangesproken door vreemden	43%	20%

Bron: straatinterviews Regioplan

Aard alcoholoverlast

Ruim twintig mensen geven aan dat de alcoholoverlast zich bij de bankjes en muurtjes rondom de supermarkt voordoet. De overlast vindt volgens de geïnterviewden met name overdag plaats. Daklozen en verslaafden worden als de belangrijkste veroorzakers van de alcoholoverlast genoemd, jongeren in mindere mate.

Het alcoholverbod en andere maatregelen

Veel mensen prijzen de inzet van politie en handhaving, al dan niet in combinatie met het alcoholverbod. Ze zijn bovendien op de hoogte van maatregelen als cameratoezicht en extra verlichting. Enkele mensen noemen ook maatregelen van de supermarkt. Er is een beveiliging en er wordt niet aan dronken mensen verkocht. Ongeveer zestig procent van de geïnterviewden is op de hoogte van het geldende alcoholverbod.

Ruim tachtig procent van de ondervraagden geeft aan dat hun veiligheidsgevoelens niet vergroot heeft, vijftien procent vindt dat wel.

Veertig procent zegt dat de overlast door de alcoholverboden is afgenomen. De overige zestig procent stelt dat de overlast gelijk is gebleven. Zestien van de 34 mensen die een oordeel geven over de handhaving van het alcoholverbod zijn daarover ontevreden. Tien zijn er tevreden. De rest staat er neutraal tegenover. De bewoners en ondernemers die ontevreden zijn geven aan dat de overlast blijft, omdat zij geen politie zien (7) en er volgens hen vaker gewaarschuwd wordt dan beboet (4). Zeven mensen zien verplaatsing van de alcoholoverlast. Het Osdorpplein wordt genoemd als verplaatsingsgebied. Bijna 95 procent van de geïnterviewden wil graag dat het alcoholverbod gecontinueerd wordt.

Handhaving van het alcoholverbod

In de periode van 1 januari 2012 tot 1 mei 2013 werd geen enkel proces-verbaal geschreven voor de overtreding van het alcoholverbod en/of openbare dronkenschap. Vóór 2011 werden er jaarlijks tussen de drie en zeven processen-verbaal geschreven voor de overtreding van het alcoholverbod.

Parallel ingezette instrumenten

Naast het alcoholverbod wordt toezicht gehouden, met name op de jongeren in dit gebied. Naast het buurtveiligheidsteam is een jeugdteam van de politie actief. Ook op dit plein wordt gebruikgemaakt van cameratoezicht. Het stadsdeel heeft daarnaast afspraken gemaakt met de opvanglocaties over het voorkomen van overlast van bewoners/cliënten op het plein.

Onderbouwing/legitimatie van het alcoholverbod

Het Dijkgraafplein wordt door de politie en het stadsdeel omschreven als een multiprobleemgebied. De aanwezigheid van opvanglocaties maakt dat overlast van daklozen en verslaafden altijd in enige mate zal voorkomen. Daarnaast is het plein een verzamelplek voor jeugd. Het alcoholverbod is in dit gebied een noodzakelijk instrument om de overlast te beheersen.

3.6 Niet-verbodsgebieden

Uit interviews met betrokken professionals komen enkele gebieden naar voren waar mogelijk een alcoholverbod nodig is. Het betreft met name gebieden die grenzen aan de huidige verbodsgebieden. We bespreken de gebieden hier kort.

3.6.1 Rondom Delflandplein

Hoek Overschiestraat – Voorburgstraat

Op de hoek van de Overschiestraat en de Voorburgstraat, grenzend aan het Delflandplein, zijn woningen gesloopt en is een grasveld aangelegd. Er zijn bankjes geplaatst en bakken waar bewoners groenten en plantjes in kunnen verbouwen. De politie geeft aan dat de vervuiling met lege blikjes en flessen

van alcoholhoudende dranken toeneemt. Tegenover het grasveld is een basisschool gevestigd. Het gebied bevindt zich nét buiten het aangewezen verbodsgebied. De Overschiestraat is daar nog in meegenomen (hoewel de borden aan het begin van het Delflandplein staan). De politie geeft aan dat er nog andere maatregelen (zoals het verplaatsen van bankjes) mogelijk zijn, voordat een uitbreiding van het alcoholverbod hier noodzakelijk is.

Jacques Veltmanstraat – Staalmanpleinbuurt

Een wijkcoördinator van het stadsdeel geeft aan dat er sprake is van beginnende problematiek rondom de Jacques Veltmanstraat en de straten in het verlengde van de Staalmanpleinbuurt. Overlastveroorzakers zijn daar met name jongeren. De overlast die zij veroorzaken, is niet te kwalificeren als alcoholoverlast. De problematiek in het gebied is nog niet van dien aard dat een alcoholverbod nodig zou zijn. Dit gebied dient volgens de wijkcoördinator wel goed in de gaten gehouden te worden, wegens de toekomstige vestiging van studentenhuisvesting en scholen.

Amsterdam-Zuid

Meerdere geïnterviewden maken melding van verplaatsing van de problematiek uit de Delflandpleinbuurt richting stadsdeel Zuid. De Westlandgracht en de Heemstedestraat worden als verplaatsingsgebieden genoemd. Sinds 14 december 2012 geldt in aan de Westlandgracht (tussen Heemstedestraat en de hoek Vlaardingenlaan-Aalsmeerplein) echter ook een alcoholverbod. Niet alle respondenten blijken daarvan op de hoogte.

3.6.2 Rondom Dijkgraafplein

Kwelderweg

Door een respondent wordt de Kwelderweg genoemd als een locatie waar een alcoholverbod noodzakelijk zou zijn. Deze locatie ligt echter al in het door het dagelijks bestuur aangewezen gebied rondom het Dijkgraafplein. Er staat alleen geen bord.

Eerdere verbodsgebieden

Het Joop Woortmanplein en het Ecuplein worden door respondenten genoemd als gebieden waarover ze wel eens signalen krijgen dat er alcoholoverlast is. Deze signalen worden niet door cijfers en/of meldingen van bewoners of ondernemers onderbouwd. Betrokken professionals geven in de expertmeeting aan dat er wellicht (jongeren)overlast wordt ervaren op die pleinen, maar dat de alcoholoverlast er grotendeels verdwenen is.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 Algemene conclusies

Het alcoholverbod is in sommige delen van stadsdeel Nieuw-West een noodzakelijk instrument gebleken. Waar alcoholverboden werden ingesteld, is dat in het verleden gebeurd om alcoholoverlast van jongeren en daklozen aan te kunnen pakken. In 2012-2013 is er in delen van het stadsdeel zeker nog jongerenoverlast, maar zijn er geen signalen dat dit gepaard gaat met alcoholgebruik en daaruit voortvloeiende overlast. Ook zijn er geen nieuwe overlastgebieden bijgekomen, waar een alcoholverbod mogelijk noodzakelijk zou zijn.

Alcoholoverlast veroorzaakt door daklozen komt voor in de buurt van opvanglocaties. Op die plaatsen en in de omringende gebieden zijn momenteel alcoholverboden van kracht. Het gaat om vier gebieden:

- Delflandplein;
- Koningin Wilhelminaplein;
- Osdorpplein;
- Dijkgraafplein.

RegioPlan heeft op basis van interviews en cijfermateriaal een analyse gemaakt van de situatie in de gebieden. Daarbij werd gekeken naar de volgende elementen:

- Wordt alcoholoverlast gemeld door bewoners en ondernemers?
- Is er sinds 2011 een afname van de alcoholoverlast waarneembaar?
- Zijn alle relevante maatregelen om alcoholoverlast tegen te gaan ingezet?
- Is er sprake van een kwetsbaar gebied?
- Leidt het alcoholverbod tot niet tot ongewenste verplaatsingseffecten?

Op grond van de scores per gebied op die elementen komen we tot een afgewogen oordeel en een advies over het al dan niet voortzetten van de alcoholverboden.

We adviseren het stadsdeel het alcoholverbod in drie van de vier gebieden te continueren (Delflandplein, Osdorpplein en Dijkgraafplein). In één gebied zijn er onvoldoende aanknopingspunten voor de voortzetting van het alcoholverbod (Koningin Wilhelminaplein). In tabel 4.1 is een overzicht opgenomen van de bevindingen en het advies dat daaruit volgt.

In het vervolg van dit hoofdstuk geven we per gebied een onderbouwing bij dit advies. Waar mogelijk geven we daarbij aanbevelingen voor een effectievere inzet van het alcoholverbod.

Tabel 4.1 Toepassing afwegingsinstrument Amsterdam Nieuw-West

	Delflandplein	Koningin Wilhelminaplein	Osdorpplein	Dijkgraafplein
Signalen van bewoners en ondernemers (score 2)				
De alcoholoverlast wordt gemeld door bewoners en/of ondernemers	+	-	-	+
Afname van de alcoholoverlast (score 2)				
Het alcoholverbod draagt bij aan een afname van (of redelijkerwijs het voorkomen van) de alcoholoverlast	+	+	+	+
Andere instrumenten (score 1)				
Alle relevante maatregelen om alcoholoverlast tegen te gaan, zijn ingezet	+	+	+	+
Gebiedskenmerken (score 1)				
Er is op enigerlei wijze sprake van een kwetsbaar gebied	+	-	+	+
Ongewenste verplaatsingseffecten (score 1)				
Het alcoholverbod leidt niet tot ongewenste verplaatsingseffecten ¹	-	+	+	+
Tussenoordeel: effectiviteit van het alcoholverbod	6 (ja)	4 (nee)	5 (ja)	7 (ja)
Het alcoholverbod is in dit gebied een effectief instrument				
Overige argumenten				
Zijn er andere zwaarwegende argumenten om een alcoholverbod in te stellen of te continueren (b.v. de aanwezigheid van een opvanglocatie)?	-	-	-	-
Continueren?	Ja	Nee	Ja	Ja

4.2 Delflandplein

Signalen van bewoners en ondernemers

Op het Delflandplein is sprake van uiteenlopende vormen van overlast (belediging, bedelen, alcoholgebruik, wildplassen). De overlastveroorzakers zijn met name bewoners van de nabijgelegen opvanglocaties. Meer dan de helft van de bewoners en ondernemers (56%) ondervindt alcoholoverlast.

¹ Let op: er wordt een score weergegeven op de stelling dat het alcoholverbod niet tot ongewenste verplaatsingseffecten leidt. Een negatieve score (in het geval van Delflandplein) wil dus zeggen dat er sprake is van ongewenste verplaatsingseffecten.

Afname van de alcoholoverlast

Uit interviews volgt dat de problematiek de laatste jaren beter beheersbaar is. Er zijn de laatste anderhalf jaar geen meldingen van alcoholoverlast. In de periode vóór 2012-2013 waren die meldingen er wel. Er werden in de periode van 1 januari 2012 tot 1 mei 2013 ruim tachtig processen-verbaal opgemaakt voor de overtreding van het alcoholverbod. Dat waren er in de periode tot 2011 jaarlijks 100 tot 200.

Andere instrumenten

Op en rond het Delflandplein wordt op verschillende wijzen toezicht gehouden, onder andere door buurtveiligheidsteams. Daarnaast is er samenwerking van de grond gekomen tussen de politie en het stadsdeel en het HVO. De eerste resultaten van die samenwerking zijn goed. Overtredingen van het alcoholverbod hebben consequenties voor bewoners van het HVO.

Gebiedskenmerken

De aanwezigheid van het HVO en een GGZ-instelling maken de Delflandpleinbuurt een kwetsbaar gebied.

Ongewenste verplaatsingseffecten

Verplaatsing van de alcoholoverlast naar omliggende gebieden, de aangrenzende Overschiestraat en delen van Amsterdam-Zuid, is zichtbaar.

Andere zwaarwegende argumenten

Aanvullende argumenten om het alcoholverbod te continueren zijn er niet.

Toepassing afwegingsinstrument

Waar deze bevindingen getoetst worden met behulp van het afwegingsinstrument leidt dat tot een score van 6 (op de schaal van 0 t/m 7). De norm voor een advies tot continueren werd vastgesteld op 5. Het advies is daarom om het alcoholverbod op het Delflandplein te continueren.

4.3 Koningin Wilhelminaplein

Signalen van bewoners en ondernemers

De signalen van bewoners en ondernemers over alcoholoverlast zijn beperkt. Zeventien procent geeft aan alcoholoverlast te ervaren. Alle geïnterviewde ondernemers (acht) geven aan dat zij geen alcoholoverlast ervaren.

Afname van de alcoholoverlast

Uit de interviews met professionals blijkt dat de problematiek waar het alcoholverbod ooit voor in het leven is geroepen, zich niet meer voordoet. Er zijn de laatste anderhalf jaar geen meldingen van alcoholoverlast geweest. In de periode voor 2012-2013 waren die meldingen er wel. Er werd tussen januari 2012 en mei 2013 één keer een proces-verbaal opgemaakt. Dat waren er in de periode voor 2011 nog jaarlijks tussen de vijf en 23.

Andere instrumenten

Dezelfde instrumenten als op het Delflandplein worden ook op het nabijgelegen Koningin Wilhelminaplein ingezet. Daarnaast heeft de politie mogelijke slaap- en hangplaatsen voor daklozen onaantrekkelijk gemaakt (bosjes zijn gesnoeid en een tunnel is afgesloten).

Gebiedskenmerken

Er zijn geen redenen om het Koningin Wilhelminaplein als een kwetsbaar gebied te kwalificeren. Andere problematiek komt in het gebied niet of beperkt voor.

Geen ongewenste verplaatsingseffecten

Er is sprake van verplaatsing van overlast, maar daarbij wordt uitsluitend het Delflandplein als verplaatsingsgebied genoemd. Omdat daar ook een alcoholverbod geldt, kan dit niet gekwalificeerd worden als een ongewenst verplaatsingseffect van het alcoholverbod op het Koningin Wilhelminaplein.

Andere zwaarwegende argumenten

Aanvullende argumenten om het alcoholverbod te continueren zijn er niet.

Toepassing afwegingsinstrument

Waar deze bevindingen getoetst worden met behulp van het afwegingsinstrument leidt dat tot een score van 4 (op de schaal van 0 t/m 7). De norm voor een advies tot continueren werd vastgesteld op 5. Het advies is daarom om het alcoholverbod op het Koningin Wilhelminaplein niet te continueren.

4.4 Osdorpplein

Signalen van bewoners en ondernemers

Alcoholoverlast wordt door zeventien procent van de geïnterviewde bewoners en ondernemers ervaren. Concreet gaat het om negen mensen, waarvan er twee aangeven dat zij vaak last van alcoholoverlast hebben. Dat is relatief weinig.

Afname van de alcoholoverlast

Er zijn de laatste anderhalf jaar geen meldingen van alcoholoverlast geweest. In de periode vóór 2012-2013 waren die meldingen er wel. Er werden tussen 1 januari 2012 en 1 mei 2013 geen processen-verbaal opgemaakt voor de overtreding van het alcoholverbod. Tot 2011 gebeurde dit jaarlijks tussen de drie en acht keer.

Andere instrumenten

In en om het Osdorpplein wordt een brede aanpak uitgerold. Volgens professionals is er sprake van multiproblematiek: er komen veel verschillende soorten criminaliteit en overlast voor. Die worden met een pakket van maatregelen aangepakt, waarvan het alcoholverbod een van de maatregelen is.

Gebiedskenmerken

Door de multiproblematiek en het feit dat het Osdorpplein een drukbezocht winkelcentrum is, kan gesproken worden van een kwetsbaar gebied. Waar alcoholproblematiek niet meer met behulp van het alcoholverbod aangepakt zou kunnen worden, is het gebied als geheel door de politie waarschijnlijk minder goed beheersbaar.

Geen ongewenste verplaatsingseffecten

Verplaatsingseffecten zijn zichtbaar, maar de verplaatsing vindt plaats naar een gedoogzone. Daar is de problematiek volgens de politie beheersbaar. Er kan dus niet gesproken worden van ongewenste verplaatsingseffecten.

Andere zwaarwegende argumenten

Aanvullende argumenten om het alcoholverbod te continueren zijn er niet.

Toepassing afwegingsinstrument

Waar deze bevindingen getoetst worden met behulp van het afwegingsinstrument leidt dat tot een score van 5 (op de schaal van 0 t/m 7). De norm voor een advies tot continueren werd eveneens vastgesteld op 5. Het advies is daarom om het alcoholverbod op het Osdorpplein te continueren.

4.5 Dijkgraafplein

Signalen van bewoners en ondernemers

Ruim zestig procent van de bewoners en ondernemers ervaart alcoholoverlast. Ruim twintig mensen ervaren alcoholoverlast op de bankjes en muurtjes rondom de supermarkt.

Afname van de alcoholoverlast

Er zijn de laatste anderhalf jaar geen meldingen van alcoholoverlast geweest. In de periode vóór 2012-2013 waren die meldingen er wel. In de periode van 1 januari 2012 tot 1 mei 2013 werden er geen processen-verbaal opgemaakt voor de overtreding van het alcoholverbod. Vóór 2011 waren dat er jaarlijks tussen de drie en zeven.

Andere instrumenten

Er zijn afspraken met opvanglocaties over het voorkomen van overlast van bewoners/cliënten op het plein.

Gebiedskenmerken

Vanwege de aanwezigheid van drie opvanglocaties in het gebied is het te kwalificeren als een kwetsbaar gebied.

Geen ongewenste verplaatsingseffecten

Er is sprake van verplaatsing van overlast, maar daarbij wordt uitsluitend het Osdorpplein als verplaatsingsgebied genoemd. Omdat daar ook een

alcoholverbod geldt, kan dit niet gekwalificeerd worden als een ongewenst verplaatsingseffect van het alcoholverbod op het Dijkgraafplein.

Andere zwaarwegende argumenten

Aanvullende argumenten om het alcoholverbod te continueren zijn er niet.

Toepassing afwegingsinstrument

Waar deze bevindingen getoetst worden met behulp van het afwegingsinstrument leidt dat tot een score van 6 (op de schaal van 0 t/m 7). De norm voor een advies tot continueren werd vastgesteld op 5. Het advies is daarom om het alcoholverbod op het Dijkgraafplein te continueren.

Opvallend is dat er vanuit bewoners en ondernemers relatief veel signalen van alcoholoverlast zijn in het gebied. De politie schrijft echter al anderhalf jaar geen bekeuringen voor het overtreden van het alcoholverbod en stelt dat dat niet nodig is. Dit verschil in perceptie dient bij het continueren van het alcoholverbod nadrukkelijk aandacht te krijgen.

BIJLAGE 1

Geïnterviewde professionals

Aanwezigen expertmeeting	
Ab van Vliet	Plaatsvervangend wijkteamchef, politie August Allebéplein
Rob Beekman*	Wijkagent, politie Delflandpleinbuurt
Vincent Alberts*	Wijkagent, politie Koningin Wilhelminaplein
Ron Derogee	Wijkagent, politie Osdorpplein / Dijkgraafplein
Otto van der Bijl	Officier van Justitie, Openbaar Ministerie
Sjahreen Sadiek	Beleidsmedewerker, gemeente Amsterdam
Anke Kamerik	Winkelstraatmanager, stadsdeel Nieuw-West
Verna Blackman*	Wijkcoördinator, stadsdeel Nieuw-West
Josje Hoeve	Teammanager, HVO Querido
Najat Haouli	Beleidsadviseur Veiligheid, stadsdeel Nieuw-West

* Met deze professionals vond tevens een individueel interview plaats

Interviews	
Pedro Veldhuis	Team wijken Slotervaart, stadsdeel Nieuw-West
Zakariya Lyousofi	Team wijken Osdorp, stadsdeel Nieuw-West
Martin van Deutekom	Handhaving, stadsdeel Nieuw-West
Yvonne van Ravenswaaij	Netwerkcoördinator, stadsdeel Nieuw-West
Andrea Prins	Wijkagent, politie Dijkgraafpleinbuurt
Ed Stoop	Wijkagent, politie Osdorpplein
Rose Speelman	Wijkteamchef, politie August Allebéplein
Willem Bruggeman	Wijkteamchef, politie Osdorpplein

Voor het aanleveren van politiecijfers gaat onze dank uit naar Frank den Burger (Bureau CIO, politie Amsterdam). Verder bedanken wij Ri-janne Theuws en Lianne Bertling die de straatinterviews afnamen.

Regioplan Beleidsonderzoek

**Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam**

T 020 531 531 5

F 020 626 519 9

E info@regioplan.nl

I www.regioplan.nl